

На основу одредаба Закона о безбедности и здрављу на раду ("Сл.гласник РС", бр.101/2005.) и члана 50. Статута Педагошког факултета у Сомбору, Савет Педагошког факултета у Сомбору, на седници одржаној 23.04.2008. доноси:

ПРАВИЛНИК О ПРАВИМА И ОБАВЕЗАМА ИЗ ОБЛАСТИ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим правилником, у складу са Законом, уређује се спровођење и унапређивање безбедности и здравља на раду запослених у циљу стварања безбедних услова рада ради спречавања повреда на раду, професионалих обољења и обољења у вези са радом.

Право на безбедност и здравље на раду имају и студенти, друга лица која учествују у радном процесу, а нису у радном односу на Педагошком факултету у Сомбору (у даљем тексту: Факултет), као и лица која се затекну у радној околини ради обављања одређених послова на Факултету, ако је Факултет о њиховом присуству обавештен.

Члан 2.

Факултет је дужан да обезбеди услове за организовање и спровођење безбедности и здравља на раду у складу са техничко-технолошким потребама.

Средства за спровођење мера и унапређење безбедности и здравља на раду утврђују се годишњим програмом рада.

Члан 3.

Рад се организује тако да сви запослени могу да обављају своје послове без опасности по живот и здравље, да су заштићени од повреда на раду као и од професионалних обољења и болести у вези са радом.

Превентивне мере у остваривању безбедности и здравља на раду обезбеђују се применом савремених организационих, техничких, ергономских, здравствених, социјалних и других мера и средстава за отклањање ризика од повређивања и оштећења здравља запослених, односно њиховог свођења на најмању могућу меру.

II ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТ ПОСЛОДАВЦА

Члан 4.

Факултет је дужан да обезбеди запосленом рад на радном месту и у радној околини у којима су спроведене мере безбедности и здравља на раду.

Факултет је дужан да организује рад тако да обезбеди заштиту живота и здравља запослених у циљу спречавања повреда на раду, професионалних обољења и обољења у вези са радом, имајући у виду посебну заштиту омладине, инвалида, заштиту запослених са здравственим сметњама и заштиту материнства.

Члан 5.

Факултет је дужан да запосленом пружи обавештења о условима рада, о правима и обавезама које произилазе из прописа о безбедности и здрављу на раду, да утврди програм оспособљавања запослених и обезбеди оспособљавање запослених за безбедан рад, као и да обезбеди коришћење средстава и опреме за личну заштиту на раду.

Члан 6.

Факултет је дужан да приликом организовања рада и радног процеса обезбеди превентивне мере ради заштите живота и здравља запослених и да заустави сваку врсту рада која представља непосредну опасност за живот и здравље запосленог, у складу са Законом.

У случају настанка повреде на раду због неуобичајених и непредвидивих околности које су изван контроле Факултета или због изузетних догађаја чије се последице нису могле избећи, Факултет не сноси одговорност у смислу прописа о безбедности и здрављу на раду.

Превентивни и периодични прегледи и испитивања опреме за рад

Члан 7.

Послодавац је дужан да средства и опрему за рад, електричне инсталације, грејање као и друге инсталације одржава редовно и правилно у исправном стању, у складу са техничким прописима и одређеним стандардима, на начин који обезбеђује одговарајућу сигурност запослених, с тим да у току коришћења и евентуалног премештања на друго место рада, исте прегледа и проверава њихову исправност.

Периодичне прегледе и проверу исправности у смислу става 1. овог члана врши правно лице са лиценцом за обављање послова прегледа и испитивања опреме за рад.

Члан 8.

Послодавац је дужан да врши прегледе и испитивања у смислу члана 7. овог правилника, у роковима који су утврђени упутством произвођача и у складу са техничким нормативима и одређеним стандардима. Прегледи се врше ради утврђивања да ли даље коришћење прописаних средстава и опреме за рад, електричних инсталација, грејања и других инсталација представља ризик за сигурност или здравље запослених и да ли су примењене прописане мере заштите на раду.

Прегледи и испитивања могу бити превентивна и периодична.

Превентивни прегледи и испитивања опреме за рад обавља се пре почетка коришћења, односно давња на употребу запосленима, после реконструкције или хаварије, као и пре почетка рада ако је опрема премештена са једног на друго место.

У случају да рокови из става 1. овог члана нису утврђени упутством произвођача, техничким нормативима и одређеним стандардима, Послодавац је дужан да средства и опрему за рад, електричне инсталације, грејање и друге инсталације прегледа и испитује у роковима утврђеним прописима о безбедности и здрављу на раду, а најкасније у року од три године од претходног прегледа и испитивања.

Испитивање услова радне околине

Члан 9.

Послодавац је дужан да врши превентивна и периодична испитивања услова у радним и помоћним просторијама у којима се при раду евентуално користе или при процесу рада ослобађају штетне или опасне материје, ради спречавања повређивања запослених, као и утврђивања да ли радна средина одговара условима за продуктиван рад и здравље запослених.

Испитивања у смислу става 1. овог члана, обухватају:

- микроклиму (температура, брзина струјања ваздуха и релативна влажност ваздуха);
- хемијске штетности (гасови, паре, дим и прашина);
- физичке штетности (бука, вибрација и штетна зрачења);
- осветљеност;
- материје чија су својства опасна по живот и здравље запослених (биолошке штетности).

Члан 10.

Испитивања из члана 9. овог правилника Послодавац је дужан да врши на начин, по поступку и у роковима утврђеним прописима о безбедности и здрављу на раду. Испитивања се врше у условима када раде сви капацитети (опрема и инсталације).

Испитивање микроклиме врши се на радним местима и у радној околини у којој се запослени крећу или задржавају дуже од два сата у току радне смене, у летњем периоду када је спољна температура изнад 15°C и у зимском периоду када је спољна температура испод 5°C.

Испитивање хемијских штетности врши се на радном месту и у радној околини где се при технолошким и радним процесима појављују хемијске штетности, узимањем најмање једног узорка на радном месту најближем извору штетности.

Испитивање физичких штетности врши се на радном месту у радној околини где се при технолошком процесу појављују бука, вибрације и штетна зрачења, а обухвата мерење, анализу и упоређивање измерених величина са дозвољеним.

Испитивање осветљености на радном месту у радној околини врши се у складу са прихваћеном методологијом.

Испитивање биолошких штетности обављају се у радним просторијама и на свим радним местима где могу да се оправдано очекују вируси, бактерије, паразити, гљивице, плесни и друго. Испитивање се врши у складу са прихваћеном методологијом испитивања присутности биолошких штетности, квантитативном и квалитативном анализом.

Акт о процени ризика

Члан 11.

Факултет је дужан да донесе акт о процени ризика за свако радно место и да утврди начин и мере за смањење и отклањање ризика у обиму којим се спречава повреда на раду, оштећење здравља или обољење запосленог на радном месту и у радној околини.

Члан 12.

Процена ризика заснива се на систематском евидентирању и процењивању могућих врста опасности и штетности на радном месту и у радној околини, на анализирању организације рада и радног процеса, средстава рада, средстава и опреме за личну заштиту и других елемената које могу да изазову ризик од повреда на раду, оштећење здравља или обољење запосленог.

Процена ризика, према прописима о начину и поступку процене ризика на радном месту и у радној околини, између осталог обухвата:

- опште податке о Факултету;
- опис технолошког и радног процеса, опис средстава за рад и опис средстава и опреме за личну заштиту на раду;
- снимање организације рада;
- препознавање и утврђивање опасности и штетности на радном месту и у радној околини;
- процену ризика у односу на опасности и штетности;
- утврђивање начина и мера за отклањање, смањење или спречавање ризика;
- закључак;
- измене и допуне акта о процени ризика.

Члан 13.

Одлуком о покретању поступка процене ризика, Послодавац одређује стручна лица из реда запослених за спровођење поступка процене ризика.

За вршење процене ризика Послодавац може да закључи уговор о ангажовању правног лица, односно предузетника са лиценцом у области безбедности и здравља на раду.

Оспособљавање запослених

Члан 14.

Оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад обавља се при заснивању радног односа, премештају на друге послове, приликом увођења нове технологије, односно нових средстава за рад, као и код промене процеса рада. Оспособљавање запослених врши се за време радног времена.

Оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад обавља се теоријски и практично.

Члан 15.

Провера теоријске и практичне оспособљености запосленог за безбедан и здрав рад обавља се на радном месту.

Провера оспособљености за безбедан и здрав рад запослених који раде на радном месту са повећаним ризиком врши се на начин утврђен актом о процени ризика.

Евиденције и осигурање од повреда на раду

Члан 16.

Послодавац је дужан да води и чува евиденцију о:

- радним местима са повећаним ризиком и запосленима распоређеним на та радна места;
- повредама на раду, професионалним обољењима и болестима у вези са радом;
- запосленима оспособљеним за безбедан и здрав рад;
- опасним материјалима које користи у току рада;
- извршеним испитивањима радне околине;
- извршеним прегледина и испитивањима опреме за рад и средстава и опреме за личну заштиту на раду;
- пријавама смртних, колективних или тешких повреда на раду, повредама на раду због којих запослени није способан за рад више од три узастопна радна дана надлежној инспекцији рада и надлежном органу за унутрашње послове.

Члан 17.

Послодавац је дужан да запослене осигура од повреда на раду, професионалних обољења или обољења у вези са радом ради обезбеђивања накнаде штете.

III ПРАВА, ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ

Члан 18.

Декан

У спровођењу мера безбедности и здравља на раду декан има следећа права, обавезе и одговорности:

- да обезбеди услове за спровођење закона и других прописа из области безбедности и здравља на раду;
- да обезбеди услове за организовање и спровођење мера безбедности и здравља на раду у складу са техничко-технолошким и организационим потребама;
- да планира и обезбеди финансијска средства за спровођење превентивних мера ради заштите живота и здравља запослених;
- да донесе акт о процени ризика од настанка повреда на раду или оштећења здравља, односно обољења запосленог на радном месту и у радној околини;
- да донесе програм мера за спровођење и унапређење безбедности и здравља на раду;

- да одреди лице за безбедност и здравље на раду – актом у писменој форми;
- да омогући лицу за безбедност и здравље на раду независно и самостално обављање послова у складу са законом и приступ свим потребним подацима у области безбедности и здравља на раду;
- да обезбеди усавршавање знања у области безбедности и здравља на раду лицу за безбедност и здравље на раду;
- да ангажује правно лице са лиценцом за превентивна и периодична испитивања услова радне околине, преглед и испитивање опреме за рад и средстава и опреме за личну заштиту на раду;
- да информише запослене о стању мера безбедности и здравља на раду;
- да запослене осигура од повреда на раду, професионалних обољења и обољења у вези са радом;
- да запосленом одреди обављање послова на којима су спроведене мере безбедности и здравља на раду;
- да обавештава запослене о увођењу нових технологија и средстава за рад, односно да обезбеди одговарајућа упутства за рад;
- да изврши оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад;
- да обезбеди и изда на употребу запосленима средстава и опрему за личну заштиту на раду,
- да обезбеди одржавање опреме и средстава за личну заштиту у исправном стању;
- да обезбеди прописане лекарске прегледе запослених, а на основу акта о процени ризика и оцене службе медицине рада;
- да обезбеди пружање прве помоћи као и да обезбеди услове за оспособљавање одговарајућег броја запослених за пружање прве помоћи, спасавање и евакуацију у случају опасности;
- да заустави сваки рад који представља непосредну опасност за живот или здравље запослених,
- да сарађује са инспекцијом рада и другим надлежним органима, предузима мере да се отклоне утврђени недостаци, неправилности и наложене мере, а у року од осам дана од истека рока за поступање по наложеној мери, у писменој форми обавештава инспекцију рада о извршавању наложене мере;
- да служби медицине рада, коју ангажује, обезбеди услове за самостално обављање послова заштите здравља запослених;
- да разматра захтеве, предлоге и препоруке лица за безбедност, сарадника и осталих запослених о питањима мера безбедности и здравља на раду и о понашањима запослених односно појавама које могу угрозити безбедност и здравље запослених и одлучује о њима;
- врши и друге послове из области безбедности и здравља на раду у складу са законом и прописима донетим на основу закона.

Члан 19.

Непосредни руководилац

У спровођењу мера безбедности и здравља на раду непосредни руководиоци имају право и дужни су:

- да у оквиру својих надлежности, организују рад и воде послове у складу са законом и другим прописима из области безбедности и здравља на раду;
- да упознају односно извештавају декана о појавама и уоченим недостацима који могу угрозити живот и здравље запослених или проузроковати неку другу штетну појаву;
- да са лицем за безбедност и здравље на раду организују спровођење мера безбедности и здравља на раду и оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад;
- да контролишу примену прописаних мера и коришћење средстава личне заштите;
- да поднесу захтев декану за утврђивање одговорности запосленог због непридржавања мера безбедности и здравља на раду;
- стара се да у радним и помоћним просторијама и у средствима превоза буде потребних средстава за пружање прве помоћи;

- да у случају повреде на раду, пружи помоћ повређеном, да по потреби организује превоз до лекара и да прикупи и забележи све податке о повређеном и настанку повреде и имена сведока и да одмах предају лицу за безбедност и здравље на раду;

- у случају колективне или тешке повреде, одмах обавештава лице за безбедност, инспекцију рада и МУП.

Члан 20.

Лице за безбедност и здравље на раду

Запослени који обавља послове безбедности и здравља на раду има следећа права, обавезе и одговорности:

- учествује у припреми акта о процени ризика;
- врши контролу и даје савете у планирању, избору, коришћењу и одржавању средстава за рад, опасних материја и средстава и опреме за личну заштиту на раду;
- учествује у опремању и уређивању радних места у циљу обезбеђивања безбедних и здравих услова рада;
- стара се о роковима и организује превентивне и периодичне прегледе и испитивања опреме за рад и услова радне околине;
- предлаже мере за побољшање услова рада, нарочито на радном месту са повећаним ризиком;
- свакодневно прати и контролише примену мера за безбедност и здравље запослених на раду;
- прати стање у вези са повредама на раду и професионалним обољењима, као и болестима у вези са радом, учествује у утврђивању њихових узрока и припрема извештаје са предлозима мера за њихово отклањање;
- стара се о испуњавању прописаних образаца пријаве повреде на раду, њиховом оверавању и достављању у свему према закону и правилнику;
- припрема и спроводи оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад;
- припрема упутства за безбедан рад, одређује место и начин постављања упутстава и знакова безбедности и контролише њихову примену;
- забрањује рад на радном месту или употребу средства за рад, у случају када утврди непосредну опасност по живот или здравље запосленог;
- сарађује и координира рад са службом медицине рада;
- води, чува и одговоран је за евиденције у области безбедности и здравља на раду у складу са Правилником о евиденцијама у области безбедности и здравља на раду.

Неблаговремено, несавесно и немарно извршавање послова у области безбедности и здравља на раду представља тежу повреду радне обавезе.

Члан 21.

Запослени

Запослени има право и обавезу да се код заснивања радног односа или премештаја на друге послове и увођења нових технологија и опреме, упозна са мерама безбедности и здравља на раду на пословима на којима ради, као и да се оспособљава за њихово спровођење.

Члан 22.

Запослени има право да одбије да ради ако му прети непосредна опасност по живот и здравље због тога што нису примењене прописане мере за безбедност и здравље на радном месту на коме ради, као и у другим случајевима утврђеним Законом.

О овим случајевима запослени може да се писменим захтевом обрати Послодавцу ради предузимања мера, а ако Послодавац у року од 8 дана не предузме мере на отклањању

недостатака, запослени може поднети захтев инспекцији рада за заштиту права. Када послодавац мисли да захтев запосленог није оправдан, дужан је да одмах обавести инспекцију рада.

Члан 23.

Запослени има право на одговарајућу радну одећу и обућу и средства личне заштите, ако се опасности и штетности на раду не могу отклонити на други начин.

Врста и количина, као и рок тракања средстава личне заштите утврдиће се посебном одлуком која ће бити усклађена са актом о процени ризика.

Члан 24.

Запослени има право:

- да даје предлоге, примедбе и обавештења о питањима безбедности и здравља на раду;
- да контролише своје здравље према ризицима послова које обавља, у складу са прописима о здравственој заштити;
- да предузме одговарајуће мере када му прети непосредна опасност по живот или здравље, у складу са својим знањем и техничким средствима којима му стоје на располагању и да напусти радни простор.

Члан 25.

Запослени је дужан да поштује прописе о безбедности и здрављу на раду како не би угрозио своју безбедност и здравље, безбедност и здравље запослених и других лица, као и да обавести Послодавца о свакој врсти потенцијалне опасности која би могла да утиче на безбедност и здравље на раду.

Запослени је дужан да рад обавља са пуном пажњом ради безбедности свог живота и здравља, као и заштите здравља и безбедности осталих запослених и лица која се ту по другом основу налазе.

Запослени је дужан да се придржава прописаних мера безбедности и здравља на раду и да средства личне заштите користи у складу са утврђеном наменом.

Пре почетка рада, запослени је дужан да провери исправност сигурносних уређаја, оруђа за рад и средстава личне заштите. О уоченим недостацима, кваровима или другим појавама које би могле да угрозе здравље и безбедност на раду, запослени је дужан да одмах обавести непосредног руководиоца.

Запослени је дужан:

- да се стручно оспособљава и да стално употпуњава и усавршава своја знања из области безбедности и здравља на раду;
- да наменски користи средства личне заштите, да са њима пажљиво рукује и одржава их у исправном стању;
- да сарађује са лицем за безбедност и здравље на раду како би се спровеле прописане мере за безбедност и здравље на пословима на којима ради;
- да свој радни простор одржава чисто и у исправном стању;
- да по завршетку рада сав алат, оруђа и уређаје за рад и материјал у чистом и уредном стању одложи на за то прописано место и да уређаје и инсталацију стави у ваннапонско стање према упутству произвођача уређаја и опреме и према упутствима руководиоца;

Запослени који се не придржава прописаних мера безбедности и здравља на раду чини тежу повреду радне обавезе.

IV ОРГАНИЗОВАЊЕ ПОСЛОВА БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Члан 26.

Послове безбедности и здравља на раду обавља лице за безбедност и здравље на раду.

Послови из става 1. овог члана и посебни услови за рад на тим пословима утврђени су Правилником о организацији и систематизацији послова на Педагошком факултету у Сомбору.

Члан 27.

Лице за безбедност и здравље на раду полаже стручни испит из безбедности и здравља на раду.

V ПРЕДСТАВНИК ЗАПОСЛЕНИХ ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ

Члан 28.

Запослени имају право да изаберу једног или више представника за безбедност и здравље на раду.

Најмање три представника запослених образују Одбор за безбедност и здравље на раду. У Одбор за безбедност и здравље на раду послодавац именује једног свог представника.

Члан 29.

Представник запослених има право да учествује у разматрању свих питања која се односе на безбедност и здравље на раду.

Представник запослених најмање једном годишње доставља запосленима извештај о стању и предузетим мерама у области безбедности и здравља на раду код Послодавца.

VI ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 30.

На сва права, обавезе и одговорности, која нису утврђена овим Правилником, примењују одговарајуће одредбе Закона о безбедности и здрављу на раду и одговарајућег општег акта послодавца.

Члан 31.

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на огласној табли Факултета.

Председник Савета
Педагошког факултета у Сомбору
проф. др Ђорђе Надрљански